

Kosovo - Kronologi och källor

Antiken Kosovo bebos av illyrier.(1)

500-1000 Invandrare slaver (som serberna ser sig som ättlingar till) tränger undan illyrierna (som albanerna ser sig som ättlingar till).(2)

1100-talet Serbien blir ett självständigt rike. Från början hör Kosovodelen dock till Bulgarien, erövrar av Serberna under 1100-talet.

1200-talet Serbien växer till ett betydelsefullt kungarike.(3) Dess kulturella, religiösa och administrativa centrum ligger i Kosovo, och även det kungliga hovet.(4) Flera hundra serbisk-ortodoxa kyrkor och kloster byggs i området. (5)

1300-talet Enligt Decaniförklaringen hade endast 3 av 89 orter en albansk majoritet och 1,8% av hushållen var albanska. Resten var slaviska, mest serbiska. (6)

1389 Slaget vid Trastfältet 28 juni, (serbiska: Kosovo Polje).(7) Den ottomanska stormakten i strid mot en armé av mest serber, men även albaner, bosnier, kroater, ungrare, bulgarer etc, under ledning av serben prins Lazar. Ottomanerna dödar Lazar, men även ottomanernas ledare sultan Murad I blir dödad (av en serb).

Kriget får ingen solklar utgång, men en stor del av den serbiska blandarmén går under, och serberna blir försvagade. Räknas ändå som en moralisk seger för de modiga soldater som stod upp mot den stora onda fienden Ottomanska riket.

Den moderna historieskrivningen menar att det inte var ett stort slag utan många små, under decennier.

1459 Serbien inklusive Kosovo uppgår i det ottomanska riket efter decennier av strider.

1500-1800 Under det ottomanska styret flyttar stora delar av den serbiska befolkningen norrut undan från ottomanerna som utövar påtryckningar mot serberna att övergå till islam, (8) och albaner börjar återvända in i Kosovoområdet.(9) Österrike-Ungern-dynastin, Habsburgarna, växer fram norrifrån och börjar göra anspråk på områden på Balkanhalvön. Under 1600-talet strider Habsburgare och Ottomaner. (10)

1877-1878 Krig mellan Serbien och Ottomanska riket. Albanerna i Kosovo tar parti för ottomanerna. Här blir serber och kosovoalbaner för första gången oeniga.

1878 Berlinkongressen. Balkans kartan ritas om. Frankrike, Italien, Ryssland, Storbritannien, Tyskland och Österrike-Ungern samt Turkiet i diplomatiskt möte under ledning av Bismarck som lyckas att med fredlig kompromiss undvika storpolitisk kris i Europa (lägger dock grunden för första världskriget). Serbien, Rumänien och Montenegro blir självständiga. Kosovo och Albanien fortsätter att tillhöra Ottomanska riket.

1899 Enligt österrikisk statistik bebos Kosovo nu av 48% albaner och 44 % serber (11)

1912-1913 Balkankrigen. Serbien och de andra självständiga balkanstaterna förenas och driver ut ottomanerna (turkarna) från stora delar av Balkan, och Serbien tar kontrollen över Kosovo. Albanien utropar självständighet efter att ha varit under ottomanskt styre sedan 1400-talet.

1914 Hertig Franz Ferdinand från Österrike-Ungern blir skjuten av den nationalistiske serben Gavrilo Princip (28 juni!). Detta utlöser första världskriget. (12)

chefskalet roterar var 6:e månad. (18) Jugoslaviska republiken har nu en stigande arbetslöshet, hög inflation och en växande utlandsskuld. (19)

1981 Kosovoalbanerna gör uppror, vill bli en delrepublik som de andra. Studenter vid universitetet i Pristina startar, (20) upproret sprider sig bland den albanska befolkningen i Kosovo. Serberna slår ner protesterna, 1000 dör i strider. (21)

1981 Officiell folkräkning visar att befolkningen består av 77% albaner och 15 % serber. (22)

1986 Ett dokument läcker ut från serbiska vetenskapsakademien där de uppmanar serbiska myndigheter att ta kontroll över Kosovo, (23) vilket väcker stor uppståndelse.

1987 Slobodan Milosevic ordförande för Serbiens kommunistiska parti. Börjar driva en tydligt nationalistisk politik.

Slobodan Milosevic.

Foto: SVT Bild.

parlament. Finansieras av en 3%-ig skatt från utomlandsboende kosovoalbaner - diasporan.

1989 Milosevic blir Serbiens president, och därmed den tongivande i styrandet av Jugoslaviska republiken. Vid 600-årsjubileet av slaget vid Trastfältet talar han den 28 juni, stark nationalistisk manifestation. Alla får ledigt från arbetet denna dag, busstransporter anordnas. Han talar inför 1 miljon åhörare. (24) Inflationen i republiken Jugoslaven 2700%. (25)

1989 Muren faller i Europa.

1990 Serbiska parlamentet upphäver Kosovos ställning som autonom provins, avsätter regeringen och tar kontroll över provinsen. (26) Albaner inom offentlig sektor sägs upp från sina arbeten, skolor där man talar albanska stängs. (27) Kosovoalbanerna svarar genom att upprätta parallella institutioner; skolor, sjukhus,

1990 Det jugoslaviska kommunistpartiet faller samman när alltfler delrepubliker väljer andra partier vid sina val.

1991 Slovenien och Kroatien förklarar sig självständiga. (28) Den serbiskkontrollerade jugoslaviska armén går till attack. Folkomröstning i Kosovo om självständighet. Serberna bojkottar, 90% av albanerna röstar, 98% av dem röstar för självständighet. Även Makedonien förklarar sig självständigt. Förbundsrepubliken Jugoslavien faller sönder.

1992 Kosovoalbanerna väljer författaren Ibrahim Rugova, ledare för LDK, Kosovos Demokratiska Förbund, till president i den självutnämnda republiken Kosovo. Rugova företräder en tydlig antivåldsstrategi. Makedonien och Bosnien-Herzegovina förklarar sig självständiga. (29)

1992 Serbien och Montenegro bildar "det tredje Jugoslavien"- "Förbundsrepubliken Jugoslavien". (30) FN lägger ekonomiska sanktioner på den nya republiken vars armé fortlöpande strider med de andra fd jugoslaviska delrepublikerna. (31) Serbien motiverar striderna med att många områden har en stor serbisk befolkning, som man vill ansluta till den nya jugoslaviska republiken.

1992-1995 Bosnienkriget utbryter. Ca 100 000 personer dör i Kroatien, Bosnien och Herzegovina. Över två miljoner människor tvingas fly från sina hem. Alla parter begår grymma brott mot de mänskliga rättigheterna. (32) Kosovokonflikten hamnar i total medieskugga.

1993 FN:s internationella krigsförbrytartribunal i Haag inrättas. (33)

1995 Dayton-avtalet (framförhandlat i Dayton Ohio november) skrivs på i december i Paris. Chefförfattare Richard Holbrooke. FN avbryter sanktionerna

Svensk KFOR-patrull på övervakningsuppdrag. Foto: Anders Wiklund/Scanpix

1999-2008 Kosovo under FN-styre. Organiserades under fyra "pelare": civil administration, återuppbyggnad, humanitär hjälp och institutionsbyggnad. Första gången FN tar denna roll.

SRSR byts ofta ut och under perioden är sammanlagt sju personer SRSR: Sergio Vieira di Mello, Bernhard Kouchner, Hans Haekkerup, Michael Steiner, Harri Holkeri, Sören Jessen-Pedersen och Joachim Rücker

2001 Slobodan Milosevic utlämnas till Krigsförbrytartribunalen i Haag.(44)

2002 SRSR Michael Steiner inför begreppet "standard före status", som innebär att Kosovo lokala styre måste uppnå viss nivå på demokrati, förhållande till Belgrad etc, innan självständighet kan diskuteras.(45)

2002 Ibrahim Rugova väljs till president i Kosovos parlament

2004 Det väpnade våldet blossar upp igen i staden Mitrovica som är delad mellan serber och kosovoalbaner. Tre pojkar påstås ha drunknat i en flod efter att ha blivit jagade av serber med hundar. Oroligheter sprider sig, ca 20 personer dödas runt om i Kosovo.(46)

2005 Finländska Marti Ahtisaari får uppdraget av FN att ta fram ett förslag för hur Kosovos självständighet ska uppnås och FN ska överlämna makten.

2006 Ibrahim Rugova avlider just när förhandlingarna om självständighet ska börja.

Milosevic dör i sin cell i Haag.(47)

2007 I februari lägger FN-sändebudet Marti Ahtisaari fram en plan för övervakad självständighet med fortsatt internationell närvaro och ett starkt skydd för de serbiska och romska minoriteterna. Serbiska parlamentet röstar nej till Ahtisaariplanen. Politikerna i Kosovo är till stor del positiva. En omröstning i FN:s säkerhetsråd stupar på att Moskva motsätter sig förslagen. (48) (Ryssland befarar att flera ryska provinser ska bli uppmuntrade att förklara sig självständiga om Kosovo lyckas bli erkända, obs jfr årets oroligheter i Georgien)

- 6 Wikipedia, hänvisar till Miranda Vickers, Between Serb and Albanian, A History of Kosovo, New York: Columbia Univ. Press, 1998
- 7 NE Kosovo Polje
- 8 Wikipedia, hänvisar till Sanimir Resic (2006). En historia om Balkan. Jugoslaviens uppgång och fall. Lund: Historiska media, sid. 43-44.
- 9 NE Serbien Historia
- 10 <http://news.bbc.co.uk/hi/english/static/map/yugoslavia/>
- 11 Wikipedia, hänvisar till : Detailbeschreibung des Sandzaks Plevlje und des Vilajets Kosovo (Mit 8 Beilagen und 10 Taffeln), Als Manuskript gedruckt, Vien 1899, 80-81
- 12 http://sv.wikipedia.org/wiki/Franz_Ferdinand ,
<http://news.bbc.co.uk/hi/english/static/map/yugoslavia/>
- 13 <http://news.bbc.co.uk/hi/english/static/map/yugoslavia/>
- 14 <http://www.utrikesperspektiv.se/2008/03/05/fokus/kosovo/ett-annat-kosovo/>
- 15 <http://www.forsvarsmakten.fi/rauhanturvaaja/operaatiot/historiaa.dsp> ,
[http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?](http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=46003&a=543610&lid=puff_543610&lpos=lasMer)
[d=46003&a=543610&lid=puff_543610&lpos=lasMer](http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=46003&a=543610&lid=puff_543610&lpos=lasMer)
- 16 NE Jugoslaviska krigen Bakgrund
- 17 NE Jugoslavien Socialistiska förbundsrepubliken
- 18 Intervju med Andreas Heinö
- 19 http://sv.wikipedia.org/wiki/Kroatiens_historia#Efterkrigstiden
- 20 <http://www.ucpress.edu/books/pages/8454/8454.ch01.php>
- 21 NE Socialistiska Förbundsrepubliken Jugoslavien
- 22 Intervju med Andreas Heinö
- 23 Intervju Andreas Heinö
- 24 NE Milosevic
- 25 NE Jugoslavien Socialistiska förbundsrepubliken
- 26 <http://www.britannica.com/eb/article-9046111/Kosovo>
- 27 Intervju med Andreas Heinö
- 28 <http://www.forsvarsmakten.fi/rauhanturvaaja/operaatiot/historiaa.dsp>
- 29 <http://www.forsvarsmakten.fi/rauhanturvaaja/operaatiot/historiaa.dsp>
- 30 NE Förbundsrepubliken Jugoslavien
- 31 <http://www.britannica.com/eb/article-214088/Serbia>
- 32 NE Jugoslaviska krigen Förlopp
- 33 NE Jugoslaviska krigen Internationella reaktioner
- 34 NE Dayton-avtalet
- 35 NE UCK
- 36 NE Jugoslaviska krigen, Kosovokriget
- 37 NE Albanien
- 38 <http://www.forsvarsmakten.fi/rauhanturvaaja/operaatiot/historiaa.dsp>
- 39 <http://www.pcr.uu.se/database/conflictSummary.php?bcID=175>
- 40 <http://www.forsvarsmakten.fi/rauhanturvaaja/operaatiot/historiaa.dsp>
- 41 NE Jugoslaviska krigen Kosovokriget
- 42 Jonas Nilsson: Kosovo under FN-styre sid 8
- 43 NE Jugoslaviska krigen Kosovokriget, Jonas Nilsson: Kosovo under FN-styre sid 8
- 44 <http://www.sr.se/cgi-bin/ekot/artikel.asp?Artikel=813892>
- 45 Jonas Nilsson Kosovo under FN-styre
- 46 Svt.se 2006 (papper)
- 47 <http://www.sr.se/cgi-bin/ekot/artikel.asp?Artikel=813892>
- 48 http://www.svd.se/nyheter/utrikes/artikel_606555.svd
- 49 http://www.svd.se/nyheter/utrikes/artikel_604209.svd